

SALUT

Eduard Batlle: “El sistema immune és molt més potent que la quimioteràpia”

Coordinador del programa d'oncologia de l'IRB de barcelona

JAUME VINYAS PALMA | ACTUALITZADA EL 10/03/2017 19:49

Eduard Batlle: “El sistema immune és més potent que La quimioteràpia” / ISAAC BUJ

Eduard Batlle (Barcelona, 1970) coordina el programa d'Oncologia de l'Institut de Recerca Biomèdica i és professor d'investigació de la ICREA de Barcelona. La seva activitat investigadora s'ha centrat en els mecanismes d'inici i progressió del càncer colorectal (CRC), una tasca que l'ha convertit en un dels investigadors més qualificats, i premiats, a l'Estat. Aquesta setmana, ha impartit una conferència a Palma convidat per l'hospital Son Espases i l'Institut d'Investigació Sanitària de les Illes Balears (Idisba).

Darrerament, la vostra tasca investigadora s'ha centrat en les cèl·lules que envolten els tumors i no en els tumors pròpiament dits.

És una de les línies d'investigació que tenim. De mica en mica, els resultats ens han guiat a intentar entendre aquesta part del tumor, el que anomenem microambient, que és més desconegut que pròpiament el que són les cèl·lules tumorals.

I dona resultats aquesta ampliació en l'àmbit de la investigació?

Sí, durant molts anys, el focus ha estat en les cèl·lules tumorals. Es creia que el microambient era un teixit de suport inert. I de mica en mica, ens hem anat adonant (no només nosaltres, sinó també altres grups) de la importància del microambient en la propagació de la malaltia.

Quin paper hi juga?

Tot i que els tumors es veuen com a entitats molt agressives que són capaces de fer qualsevol cosa, en realitat no ho són. Tenen dificultats per colonitzar els altres òrgans. Part dels mecanismes que desenvolupen per aconseguir-ho consisteixen a instruir les cèl·lules d'aquell teixit perquè les ajudin a fer certes coses.

Com per exemple?

Cada tumor ha d'aprendre a fer una sèrie de coses per créixer i generar una metàstasi. És una màquina d'evolució accelerada. Utilitza els mateixos mecanismes de la selecció natural, però en un espai de temps molt curt. I una de les coses que ha d'aprendre és escapar-se del sistema immune. Com ho fa? De moltes maneres, però molt habitualment desenvolupa gens o proteïnes que diuen al sistema immune: “No m'ataquis. Sóc part de l'organisme”.

O sigui, que el tumor bàsicament engana el cos.

Durant molts anys hem viscut en un dogma que considerava que el sistema immune no era capaç de detectar el tumor. Aquest paradigma ha canviat els darrers anys i ens hem adonat que veritablement el tumor és reconegut pel sistema immune i desenvolupa mecanismes per protegir-se'n. I que, per tant, això es pot utilitzar a favor nostre si som capaços de desbloquejar aquests mecanismes.

Precisament, vós defensau potenciar l'ús de la immunoteràpia en detriment de la quimioteràpia.

La quimioteràpia té uns efectes espectaculars en alguns tipus de tumor, en algunes leucèmies, però en canvi és molt poc efectiva davant tumors sòlids, els més prevalents en adults, com són el càncer de pulmó, de mama o de còlon. A banda d'això, la quimioteràpia no cura, el que fa és allargar uns mesos, uns anys, la supervivència del pacient. Té uns efectes secundaris, per la qual cosa l'oncologia ha intentat buscar altres formes d'atac.

En quin punt es troba aquesta línia?

Estem aconseguint, en alguns casos, que el sistema immune torni a reconèixer el tumor i l'ataqui.

Per primera vegada, en tumors que eren incurables -com el melanoma, alguns càncers de pulmó-, els pacients es curen. El sistema immune és una eina molt més potent que qualsevol quimioteràpia, que qualsevol droga que puguem fabricar.

La millor arma contra el càncer ja la duim dins, llavors?

Efectivament. Estem vivint un canvi de paradigma. Totes les companyies farmacèutiques estan investigant per fer fàrmacs que alliberin el sistema immune. Hi ha una enorme esperança, tot i que també un cert escepticisme. Això acaba de començar i hem de veure fins on arribem, Es produeixen avenços cada dia.

És factible pensar en la fi de la quimioteràpia a mitjan o a llarg termini?

Canviar qualsevol protocol d'atenció al pacient és un procés molt llarg, però veurem, cada cop més, la introducció de més immunoteràpia en qualsevol tipus de tractament. També en combinació amb la quimioteràpia. Hi ha una possibilitat d'ús enorme. Ja hi ha pacients terminals de melanoma que es curen, i això era impensable fa cinc anys.

Treballau al vostre laboratori amb organoids. Podeu explicar què són?

És una tecnologia relativament nova que permet cultivar pràcticament qualsevol tipus d'òrgan en cultiu, en un format de tres dimensions. Ens permet fer créixer tumors de pacients en una placa de cultiu. És una gran eina per estudiar l'efecte de teràpies. És possible prendre una mostra del pacient -en el moment de la cirurgia, per exemple-, expandir-la amb format d'organoids i testar desenes de drogues i veure quines tenen efectes més robustos sobre el tumor. Encara s'està analitzant, però és una revolució, és un dels camps de la biologia que està creixent més.

Treballau amb tecnologia punta. De quins recursos disposau?

Jo sóc investigador de l'IRB, un institut punter, probablement dels tres millors d'Espanya en biomedicina. Al meu grup som unes vuit persones i la gran part del finançament és europea. En el sistema espanyol hi ha molt pocs diners. S'ha de dir que a Catalunya s'ha invertit molt en ciència, és un oasi dins Espanya. Tots els governs han fet polítiques a llarg termini i han implantat sistemes molt meritocràtics. Això ha cridat molta gent de fora.

Heu pogut visitar les instal·lacions de l'Idisba. Creis que les Balears estan preparades per competir en ciència?

Les instal·lacions estan molt bé. El que falta és apostar per la gent i fer polítiques de llarg termini. La ciència és un negoci a llarg termini; la cultura mediterrània té problemes amb aquest concepte; s'ha de confiar en el talent i, sobretot, s'ha d'impulsar la meritocràcia.

